

Sygn. akt VIII Cz 601/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Lewandowski

Sędziowie: SO Jadwiga Siedlaczek, SO Małgorzata Kończal

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **R. S. (1)**

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

w przedmiocie wniosku powoda o wyłączenie sędziego

na skutek zażalenia powoda

od **postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu**

z dnia 12 czerwca 2015 r.

sygn. akt X C 366/15 upr.

postanawia:

oddalić zażalenie.

/SSO Jadwiga Siedlaczek/ /SSO Marek Lewandowski/ /SSO Małgorzata Kończal/

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek R. S. (1) o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w Toruniu S. S. od rozpoznania sprawy X C 366/15 upr. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd ten wskazał, że jako podstawę wniosku o wyłączenie sędziego powód wskazał nieuwzględnianie przez ww. sędziego wniosków powoda o umorzenie opłaty sądowej. Powołując się na treść art. 49 k.p.c. Sąd I instancji stwierdził, że powód nie uprawdopodobnił, iż istnieją przesłanki do wyłączenia sędziego, w szczególności nie zachodzi między sędzią a stroną postępowania lub jej przedstawicielem stosunek osobisty tego rodzaju, że mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego. Dodatkowo za odmową uwzględnienia wniosku przemawia oświadczenia sędziego, który stwierdził, że nie łączy go z żadną ze stron stosunki osobiste, które mogłyby rzutować na jego bezstronności przy rozpoznaniu sprawy.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód, który zaskarżył je w całości. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia skarżący stwierdził, że „fakt działania w T. rządowego układu mafijnego jest ogólnie znany i nie wymaga dowodu”.

Zdaniem skarżącego sędziego S. S. wchodzi w skład tego układu wspólnie z bratem R. S. (2). Z całego układu mafijnego tylko sędzia S. S. całkowicie bezpodstawnie nie uwzględnił wniosków powoda o umorzenie opłaty sądowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 49 k.p.c. sąd wyłącza sędziego niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

W doktrynie i judykaturze panuje zapatrywanie, że wskazany przepis został wydany w interesie wymiaru sprawiedliwości, który mógłby ucierpieć, gdyby w sprawie istniały choćby pozory osobistego zaangażowania czy też braku bezstronności sędziego przy orzekaniu. Z tego też względu pojęcie "okoliczności" o jakich mowa w art. 49 k.p.c. nie może być interpretowane zbyt wąsko (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 18 marca 1970 r. II CO 18/69, LexPolonica nr 322714). Jest to bowiem dziedzina o szczególnej doniosłości ustrojowej, mająca bezpośredni wpływ na kształtowanie zaufania do wymiaru sprawiedliwości, cechująca się jednocześnie ogromną wrażliwością społeczną, którą każdy sędzia musi uwzględniać, a co konsekwentnie akcentuje Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie. Podstawą wyłączenia mogą być stosunki o charakterze emocjonalnym (przyjaźń, sympatia, niechęć, nienawiść), ale także osobiste powiązania gospodarcze np. powiązania majątkowe, kredytowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1971 r. I CZ 212/71, OSNC 1972, Nr 3, poz. 55). Na tle dotychczasowego stanu prawnego przyjmowano w szczególności, że nie są stosunkami osobistymi i nie uzasadniają wyłączenia stosunki wyłącznie służbowe, kontakty urzędowe sędziego z innymi osobami (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1984 r. II CZ 133/84, LEX nr 8660).

Z drugiej jednak strony podkreśla się powszechnie, że instytucja wyłączenia sędziego na wniosek (*iudex suspectus*) związana jest nie z wystąpieniem **jakiegokolwiek wątpliwości** co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.). Zatem o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy **nie decyduje samo odczucie strony co do braku bezstronności sędziego, ale odczucie co do tych wątpliwości musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy**. Ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego.

Poddając pod ocenę okoliczności wskazywane przez wnioskodawcę we wniosku o wyłączenie sędziego i w zażaleniu, Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do stwierdzenia, iż w stosunku do sędziego S. S. istnieją okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie. W ocenie Sądu II instancji Sąd a quo trafnie uznał, że wnioskodawca nie uprawdopodobnił przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznawania nin. sprawy.

Nie można tracić z pola widzenia, że w judykaturze za utrwalony należy uznać pogląd, że nawet wadliwe prowadzenie procesu w skutek uchybień proceduralnych popełnionych przez sędziego nie uzasadniają jego wyłączenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1976 r., II CZ 8/76 i z dnia 28 stycznia 2004 r., II UZ 105/03). Okoliczność, że sędzia odmówił zwolnienia powoda od kosztów postępowania w innej sprawie nie stanowi podstawy do jego wyłączenia. Nieprzypadkiem rozstrzygnięcia Sądu o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych podlegają kontroli instancyjnej. Zmiana tego orzeczenia przez Sąd II instancji na skutek wniesionego zażalenia nie oznacza, że sędzia, który wydał niekorzystne dla strony rozstrzygnięcie, podlega wyłączeniu. Należy jeszcze raz podkreślić, że subiektywne odczucie strony, że sędzia może rozpoznawać sprawę stronniczo nie poparte obiektywnymi okolicznościami nie stanowi podstawy do wyłączenia sędziego.

W ocenie Sądu drugiej instancji za całkowicie gołosłowne należy też uznać zarzuty zawarte w zażaleniu o rzekomym udziale sędziego w jakimś „rządowym układzie mafijnym”. Nota bene okoliczność istnienia takiego układu wnioskodawca nawet nie próbował uprawdopodobnić.

Z podanych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. i 505¹⁰ § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.

Niejako na marginesie przedstawionych rozważań warto zauważyć, że w ocenie Sądu drugiej instancji ze względu na szczególne uregulowanie art. 52 § 2 k.p.c. co do składu sądu uprawnionego do wydania postanowienia w kwestii wyłączenia sędziego w postępowaniu zażaleniowym nie znajdzie zastosowania art. 505¹⁰ § 1 w zw. z art. 397 § 2 - to jest ogólnej zasady rozpoznawania środków odwoławczych w postępowaniu uproszczonym w składzie jednego sędziego. W konsekwencji zażalenie na postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o wyłączenie sędziego należało rozpoznać w składzie trzech sędziów. Sąd Okręgowy podziela tym samym wyrażony w piśmiennictwie pogląd, że szczególna norma art. 52 § 2 k.p.c. w zbiegu z ustrojową pozycją sądu II instancji powoduje, że zażalenie w tej kwestii w dalszym ciągu dotyczy wniosku o wyłączenie sędziego (por. M. Manowska (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, pod red. M. Manowskiej. Warszawa 2013 r., Lex nr 9063, teza 6 do art. 505¹⁰ k.p.c.) .

/SSO Jadwiga Siedlaczek/ /SSO Marek Lewandowski/ /SSO Małgorzata Kończal/